

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛНА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА

Рег.№...10644.....

22. 10. 2021 2021 г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Гл. № 456/112

Дата25.10.2021.....

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от

БОРИСЛАВ САРАФОВ, директор на Националната следствена служба и
заместник на главния прокурор по разследването

по Конституционно дело № 15/2021 год. по описа на Конституционния съд на
Република България

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 05.10.2021 г. Националната следствена служба е конституирана като заинтересована институция по конституционно дело № 15/2021 г. Със същото определение Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на тричленен състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 68, ал. 1 и ал. 5, предл. второ от Закона за министерството на вътрешните работи /обн. ДВ, бр. 53 от 27.06.2014 г., посл. доп. бр. 20 от 09.03.2021 г./

В разпоредба на чл. 68, ал. 1 от ЗМВР законодателят е предвидил, че полицейските органи извършват полицейска регистрация на лица, които са привлечени като обвиняеми за извършено умишлено престъпление от общ характер. Органите на досъдебното производство са длъжни да предприемат необходимите мерки за извършване на регистрацията от полицейските органи.

Според разпоредбата на чл. 68, ал. 5, изр. 2 от ЗМВР при отказ на лицето действията по ал. 3, т. 2 и 3 се извършват принудително с разрешение на съдия от съответния първоинстанционен съд, на който е подсъдно престъплението от общ характер, за което е предявено обвинение.

Съдебният състав от Върховния административен съд приема, че цитираните разпоредби от ЗМВР са в противоречие с чл. 4, ал. 1, изр. 1, ал. 2, пр. 2 и 3; чл. 6, ал. 1; чл. 56 и чл. 120 от Конституцията. Според чл. 4, ал. 1, изр. 1, ал. 2, пр. 2 и 3 от Конституцията, Република България е правова държава, която гарантира достойнството и правата на личността. Съгласно чл. 6, ал. 1 от Основния закон всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права, а според разпоредбата на чл. 56 – всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. В тази норма е закрепено и правото на гражданина да се явява със защитник в държавните учреждения. В разпоредбата на чл. 120 от Конституцията е предвиден съдебен контрол за законност на актовете и действията на административните органи, както и правото на гражданите и юридическите лица да обжалват всички административни актове, които ги засягат, освен изрично посочените със закон. Съдебният състав навежда доводи за наличието само на един критерий за извършване на полицейска регистрация – а именно лицето да е привлечено като обвиняем за извършено умишлено престъпление от общ характер. Излага се аргумент, че няма възможност за преценка относно вида на престъплението, за което е предявено обвинение, за обществената опасност на обвиняемото лице, а също и за липсата на независим орган, който да упражнява контрол. В искането до Конституционния съд съдиите констатирали, че е възможно полицейски служители от една и съща структура на МВР да привлекат лице в качеството на обвиняем за извършено умишлено престъпление и след това да са задължени да извършат полицейска му регистрация.

Становището на Националната следствена служба е, че разпоредбите на чл. 68, ал. 1 и ал. 5, изр. 2 от ЗМВР не противоречат на чл. 4, ал. 1, изр. 1, ал. 2, пр. 2 и 3; чл. 6, ал. 1; чл. 56 и чл. 120 от Конституцията.

На първо място следва да се посочи, че изложените от съдебния състав на ВАС доводи в подкрепа на извода за противоконституционност не са достатъчно убедителни. Определянето на привличането в качеството на обвиняем за умишлено престъпление от общ характер като единствено основание за извършване на полицейска регистрация по чл. 68, ал. 1 от ЗМВР поставя в еднакво положение всички обвиняеми лица, осъществили умишлено състав на престъпление от общ характер, без те да бъдат отделяни по субективен признак или да бъде извършвана субективна преценка от определени длъжностни лица.

Фактът, че служители на МВР от една и съща структура могат да предявят обвинение на лицето за извършено умишлено престъпление от общ характер и след това да изпълнят задължението си за полицейската му регистрация, не може да обоснове противоконституционността на оспорваните текстове от ЗМВР. Привличането на обвиняем по реда на чл. 219, ал. 1 от НПК се извършва след като наблюдаващият прокурор прецени събраните при разследването доказателства за виновността на лицето в осъществяване на престъпното деяние, а също и липсата на основания за прекратяване на наказателното производство. Прокурорът не е част от структурата на МВР и е обвързан единствено с разпоредбите на закона и доказателствата по делото.

Посочената като аргумент за наличието на противоконституционност на оспорените разпоредби липса на възможност за преценка относно вида на

- престъплението, за което е предявено обвинение и обществената опасност на дееца, всъщност се явява гаранция за равнопоставеност на всички обвиняеми лица, извършили умишлено престъпление от общ характер. Въвеждането на полицейска регистрация, чието реализиране се преценява от конкретен служител би създадо предпоставки за некоректно съдържание на съответния регистър, а дори и за административен произвол в отделни случаи.

Не съответства на обективната действителност доводът на върховните съдии, че предвиденият в чл. 68, ал. 5, изр. 2 от ЗМВР съдебен контрол е формален. Фактът, че обвиняемият не участва в това специфично производство и не може да обжалва постановеното от съда разрешение за извършване на полицейска регистрация, не обосновава съмнение относно законосъобразното и добросъвестно произнасяне на съда. Пример в това отношение е утвърдена от съдебни състави практика да изискват копие от постановлението за привличане на обвиняем, което разследващия орган не е задължен да изпраща на органите на МВР, съгласно Наредбата за реда за извършване и снемане на полицейска регистрация.

Събирането и съхранението на информация за дадено лице от държавата безспорно е намеса в личния му живот. Но законодателят е определил рамка за събирането, съхранението на данни и тяхното заличаване, а интересът на лице с полицейска регистрация не е противопоставим на обществения интерес. Полицейската регистрация следва да бъде разглеждана като мярка за постигане на целите, посочени в чл. 61, ал. 1 ЗМВР – за осъществяване на общата превенция на правонарушенията полицейските органи разработват и осъществяват комплекс от мероприятия за установяване и отстраняване на причините и условията за тяхното извършване и изпълнение на функциите им, посочени в чл. 67 – да предотвратяват, пресичат, разкриват и разследват престъпления. Законодателят е възприел предотвратяването и разкриването на престъпление, защита на националната сигурност и обществения ред като ценности, чиято защита налага правомерност на обработването на личните данни на обвиняемите, извършили умишлени престъпления от общ характер. Внимателният прочит на разпоредбата на чл. 68, ал. 6 от ЗМВР показва, че законодателят е издигнал обществения интерес над личния като дори не е предвидил настъпилата реабилитация на осъден за умишлено престъпление от общ характер като основание за снемане на полицейската регистрация.

Не е налице прекомерно накърняване на личната сфера на лицата с полицейска регистрация в сравнение с гражданите, чийто лични данни се обработват в други информационни фондове на МВР /чл. 26 от ЗМВР/. Необходимо е да се отбележи, че и в други правни сфери на регулация, последиците от осъждането с влязла в сила присъда е възможно да бъдат отчитани, независимо, че е настъпила реабилитация по реда на Наказателния кодекс. Така например законодателят е поставил изискване към кандидатите за заемането на определени държавни служби да не са осъждани за умишлено престъпление от общ характер, независимо от реабилитацията (чл. 162, т. 4 от ЗСВ, чл. 155, ал. 1, т. 2 от ЗМВР и др. закони). В Бюрата за съдимост при районните съдилища и Централно бюро за съдимост при Министерството на правосъдието се съхранява информация за всички лица, осъдени от български съдилища, лица, освободени от наказателна

- отговорност, на които са им наложени административни наказания по чл. 78а от НК и български граждани, осъдени от чуждестранни съдилища с влязъл в сила съдебен акт по наказателни дела, приет за изпълнение по реда на чл. 453 – 470 от Наказателно-процесуалния кодекс.

Не на последно място трябва да се отбележи уредбата в общностното право във връзка с полицейската регистрация. С Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) са въведени нови правила за защитата на физическите лица във връзка с обработването на личните им данни, но също е предвидено, че те не се прилагат при обработване от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наложените наказания, включително предпазването от и предотвратяването на заплахи за обществената сигурност – чл. 2, т. 2, б. „г“ от цитирания регламент.

Предвид гореизложеното, становището на Националната следствена служба е, че разпоредбите на чл. 68, ал. 1 и ал. 5, предл. второ от Закона за министерството на вътрешните работи /обн. ДВ, бр. 53 от 27.06.2014 г., посл. доп. бр. 20 от 09.03.2021 г./ не противоречат на чл. 4, ал. 1, изр. 1, ал. 2, пр. 2 и 3; чл. 6, ал. 1; чл. 56 и чл. 120 от Конституцията на Република България.

**ДИРЕКТОР НА
НАЦИОНАЛНАТА
СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА:**

БОРИСЛАВ САРАФОВ

